

УДК [598.1] (234.421.1)

ПЛАЗУНИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ: АНАЛІЗ КОЛЕКЦІЇ ЗООЛОГІЧНОГО МУЗЕЮ УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Ф. Ф. Куртяк, І. В. Білинець

Плазуни Закарпатської області: аналіз колекцій Зоологічного музею Ужгородського національного університету. — Ф. Ф. Куртяк, І. В. Білинець — На основі аналізу інформації етикеток матеріалу фондів колекцій Зоологічного музею УжНУ, інформації первинної книги у якій відмічався весь зібраний матеріал, інвентарної книги та експозиції зоологічного музею УжНУ наведені 163 пункти знахідок плазунів Закарпатської області.

Ключові слова: рептилії, Закарпаття, зоологічний музей.

Адреса: Ужгородський національний університет, вул. А. Волошина, 32, м. Ужгород, 88000, Україна; e-mail: kurt-yak@bk.ru

Reptiles of Zakarp'tya: Analysis of Collections of Zoological Museum of the Uzhgorod National University. — F. F. Kurtyak, I. V. Biliniec'. — On the basis of analysis of information of labels of material of the Zoological museum of UZhNU, primary and inventory books and display 163 points of finds of napaceous are indicated on teritorii Zakarpat'ya.

Key words: Reptilians Ukrainian Carpathians, Zoological museum

Address: Uzhhorod National University, 32, Voloshyn Str., Uzhhorod, 88000, Ukraine; e-mail: kurtyak@bk.ru

Вступ

Рептилії Українських Карпат, будучи доволі звичайними та широко поширеними, не могли не привернути до себе увагу з боку натуралістів. Плазуни Українських Карпат по числу видів складають близько 0,15–0,22% [1, 2, 3] загального видового багатства світової герпетофауни, 8,13% — Європи [4] та 6,94% — колишнього СРСР [1]. Враховуючи більш ніж 60-ти річне функціонування зоологічного музею Ужгородського університету вважаємо за необхідне опублікувати матеріали його герпетологічних колекцій.

Матеріал та методи

При наведенні пункту збору використовувалась авторська (чи первинна) інформація про місце відлову.

Відомості про пункти знахідок рептилій базується на аналізі інформації етикеток матеріалу фондів колекцій, інформації первинної книги у якій відмічався весь зібраний матеріал, інвентарної книги та експозиції зоологічного музею УжНУ. Залежно від джерела, представлення інформації про пункт знахідки дещо відрізняється. Для матеріалу з фондів колекцій відмічається номер ємності та кількість екземплярів виду у ній, далі вказується порядковий номер (#5), після чого наводиться оригінальний номер з етикетки (№R – 0007/207-с) та, у дужках, додатковий номер, що присвоювався нами (0017), вказується географічний пункт, біотоп, дата збору та колектор.

#5

№R – 0007/207-с; (0017)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково, біля з/д насипу; 18.VI.1970 р.; Терек.

Матеріал з первинної книги також нумерується нами (#48), після чого наводиться географічний пункт та біотоп, стать, дата збору, колектор та подальший шлях здобутого матеріалу (фондова колекція).

#48

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., околиці с. Доманинці, дамба; ♀; 11.VII.1976 р.; Дудинський; фондова колекція.

Матеріал з експозиції зоомузею нумерується нами (#8), після чого наводиться оригінальний номер з етикетки ємності (№1455/4407) та вказується географічний пункт, біотоп, дата виготовлення (!) матеріалу, виконавець та вид експозиційного матеріалу (чучело).

#8

№1455/4407

Закарпатська обл.; 25.XI.1962 р.; Талпош, Мателешко; чучело.

Матеріал з інвентарної книги також нумерується (#7), після чого наводиться оригінальний номер з книги (№951/67-с). Вказується географічний пункт, біотоп, дата відлову матеріалу, колектор та

подальший шлях здобутого матеріалу (вологий препарат).

#7

№951/67-с

1.XII.1959 р.; Білак; вологий препарат.

Кожен інформаційний блок відокремлюється крапкою з комою. Матеріали з різних джерел не дублюються.

Результати

Клас Reptilia – Плазуни

Ряд Testudines – Черепахи

Родина Emydidae, Gray, 1825 –

Прісноводні черепахи

Рід *Emys*, Dumeril, 1806 – Еміс

Вид *Emys orbicularis* (Linnaeus, 1758) –

Черепаха болотяна

Первинна книга

#1

Закарпатська обл., Мукачівський р-н., околиці с. Залуж; 28.VI.1960 р.; фондова колекція.

#2

Закарпатська обл., Мукачівський р-н., околиці с. Залуж; 28.VI.1960 р.; фондова колекція.

#4

Закарпатська обл., Мукачівський р-н., околиці с. Залуж; 28.VI.1960 р.; фондова колекція.

#5

Закарпатська обл., Мукачівський р-н., околиці с. Залуж; 20.IV.1962 р.; Луговий; фондова колекція.

#6

Закарпатська обл.; 15.V.1964 р.; Лупіс; фондова колекція.

Експозиція зоомузею

#7

Закарпатська обл., околиці м. Берегова.

#8

№1455/4407

Закарпатська обл.; 25.XI.1962 р.; Талпош, Мателешко; чучело.

Інвентарна книга

#9

№828/4-с

3.VII.1952 р.; Довгань; чучело.

#10

№1561/4784

Куплено в магазині; 25.XI.1966 р.; чучело.

Ряд Squamata – Лускати

Підряд Sauria – Ящірки

Родина Anguillidae, Gray, 1825 – Веретільницеви

Рід *Anguis*, Linnaeus, 1758 – Веретільниця

Вид *Anguis fragilis* Linnaeus, 1758 –

Веретільниця ламка

Первинна книга

#1

Закарпатська обл., Рахівський р-н., околиці с. Білін; 15.VII.1962 р.; фондова колекція.

#2

Закарпатська обл., Перечинський р-н., Шипот; 25.VII.1962 р.; Жильцова; фондова колекція.

#3

Закарпатська обл., буковий ліс, біля шахти; 4.VI.1965 р.; Горнунг; фондова колекція.

#4

Закарпатська обл., Тячівський р-н., Усть-Чорна, в районі с. Лопухово, рибник; 26.VIII.1984 р.; Дудинський; фондова колекція.

Експозиція зоомузею

#5

№838/2141-с

Закарпатська обл., околиці м. Ужгород; 11.XI.1948 р.; Довгань; вологий препарат.

#6

№1542/4765

Закарпатська обл.; 8.II.1966 р.; Бабидорич; Вологий препарат.

Інвентарна книга

#7

№953

Мателешко; сухий препарат.

Родина Lacertidae, Bonaparte, 1838 – Справжні ящірки

Рід *Lacerta*, Linnaeus, 1758 – Ящірка

Вид *Lacerta viridis* (Laurenti, 1768) – Ящірка зелена

Первинна книга

#1

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Клинове, тераса винограднику; 13.VI.1984 р.; Дудинський; фондова колекція.

#2

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Клинове, на околиці дубового лісу; 13.VI.1984 р.; Дудинський; фондова колекція.

Експозиція зоомузею

#3

№050/66-с

Закарпатська обл.; 1958 р.; Білак.

#4

№842/2137

Закарпатська обл., с. Ново-Клинов; Довгань.

Інвентарна книга

#5

№948/71-с

1.XII.1959 р.; Білак; вологий препарат.

#6

№950/66-с

1.XII.1959 р.; Білак; вологий препарат.

#7

№951/67-с

1.XII.1959 р.; Білак; вологий препарат.

#8

№952/79-с

1.XII.1959 р.; Білак; вологий препарат.

Вид *Lacerta agilis agilis* Linnaeus, 1758 –
Ящірка прудка

№ ємності 01, 3 екземпляри.

#1

№R – 0039; (0007)

Закарпатська обл., Великоберезнянський р-н., околиці с. Княгиня, Ужанський НПП; 24.IV.2002 р.; Стінка, Мірутенко.

#2

№R – 0086; (0009)

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., дамба біля урочища Переш; 30.IV.1983 р.; Мірутенко.

#3

№R – 0041; (0010)

Закарпатська обл., Великоберезнянський р-н., околиці с. Сіль, г. Яворник; 25.IV.2002 р.; Мірутенко.

№ ємності 02, 25 екземплярів.

#4

№R – 0003; (0016)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково; 1971 р.; Терек.

#5

№R – 0007/207-с; (0017)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково, біля з/д насипу; 18.VI.1970 р.; Терек.

#6

№R – 0001; (0018)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково.; VII.1971 р.; Терек.

#7

№R – 0021/211-с; (0019)

Закарпатська обл., околиці м. Ужгород, біля парку ім. Горького; 28.VII.1972 р.; Горнунг.

#8

№R – 0017; (0020)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково; 20.VI.1978 р.; Терек.

#9

№R – 0012/179-с; (0021)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково, біля з/д насипу; 26.V.1971 р.; Терек.

#10

№R – 0009/201-с; (0022)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Клинове, біля з/д насипу; Терек.

#11

№R – 0011/178-с; (0023)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково, біля з/д насипу; 9.VII.1971 р.; Терек.

#12

№R – 0008/180-с; (0024)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково, біля з/д насипу; 29.VII.1970 р.; Терек.

#13

№R – 0025; (0025)

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., с. Доманинці; Дудинський.

#14

№R – 0010/214-с; (0026)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково, біля з/д насипу; 24.IV.1971 р.; Горнунг.

#15

№R – 0024/175-с; (0027)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково, біля з/д насипу; 21.VI.1971 р.; Терек.

#16

№R – 0006/199-с; (0028)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Клинове, цвинтар; 16.VI.1971 р.; Терек.

#17

№R – 0004/215-с; (0029)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково, біля з/д насипу; 21.VI.1971 р.; Терек.

#18

№R – 0019/177-с; (0030)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Клинове, цвинтар; 9.VI.1971 р.; Терек.

#19

№R – 0013/209-с; (0031)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково, біля з/д насипу; 23.VI.1971 р.; Терек.

#20

№R – 0015/208-с; (0032)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Клинове, цвинтар; 23.VI.1970 р.; Терек.

#21

№R – 0022/201-с; (0033)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково; 26.VI.1971 р.; Терек.

#22

№R – 0026/197-с; (0034)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково; 24.V.1971 р.; Терек.

#23

№R – 0002/195-с; (0035)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково, біля з/д насипу; 17.VII.1971 р.; Терек.

#24

№R – 0005/198-с; (0036)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково, біля з/д насипу; 23.V.1971 р.; Терек.

#25

№R – 0027/155-с; (0037)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Клинове, біля залізної дороги; 9.VI.1970 р.; Терек.

#26

№R – 0028/172-с; (0038)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково; 23.VI.1971 р.; Терек.

#27

№R – 0014/158-с; (0039)

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Дяково, біля з/д насипу; 29.IV.1971 р.; Терек.

#28

№R – 0023; (0040)

Закарпатська обл., Перечинський р-н., с. Сімер; 20.VII.1978 р.

Первинна книга

#29

Закарпатська обл., околиці м. Ужгород; 9.V.1960 р.; Келентей; фондова колекція.

#30

Закарпатська обл., околиці м. Ужгород; 9.V.1960 р.; Келентей; фондова колекція.

#31

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., околиці с. Оноківці; 7.V.1960 р.; Білак; фондова колекція.

#32

№93-с.

Закарпатська обл., Рахівський р-н., г. Чуруй; 29.VI.1960 р.; Келентей; фондова колекція.

#33

№94-с.

Закарпатська обл., Рахівський р-н., Лихий потік; 29.VI.1960 р.; Келентей; фондова колекція.

#34

№97-с.

Закарпатська обл., Рахівський р-н., околиці с. Костелівка; 24.VII.1960 р.; Келентей; фондова колекція.

#35

№100-с.

Закарпатська обл., Рахівський р-н., околиці с. Росош; 22.VII.1960 р.; Келентей; фондова колекція.

#36

№101-с.

Закарпатська обл., Рахівський р-н., околиці с. Росош; 22.VII.1960 р.; Келентей; фондова колекція.

#37

№97-с.

Закарпатська обл., Рахівський р-н., околиці с. Костелівка; 27.VII.1960 р.; Келентей; фондова колекція.

#38

№98-с.

Закарпатська обл., Рахівський р-н., с. Білий потік; Келентей; фондова колекція.

#39

Дар Зоомузею, Ленінград АНССР; 14.XII.1961 р.

#40

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., укріплення, у дворі; 6.VI.1963 р.; Куртинець; фондова колекція.

#41

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., укріплення, у дворі; 8.VI.1963 р.; Талаш, Балог учні СШ №11; фондова колекція.

#42

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., біля р. Уж; 11.VI.1964 р.; учні школи-інтернату; фондова колекція.

#43

Закарпатська обл., Перечинський р-н., околиці пансіонату "Дубки", на галявині; 25.III.1964 р.; Келентей; фондова колекція.

#44

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., м. Чоп, поляна біля р. Тиса; 17.VII.1973 р.; Горнунг; фондова колекція.

#45

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., м. Чоп, поляна біля р. Тиса; 17.VII.1973 р.; Горнунг; фондова колекція.

#46

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., м. Чоп, поляна біля р. Тиса; 17.VII.1973 р.; Горнунг; фондова колекція.

#47

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., м. Чоп, поляна біля р. Тиса; 17.VII.1973 р.; Горнунг; фондова колекція.

#48

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., околиці с. Доманинці, дамба; ♀; 11.VII.1976 р.; Дудинський; фондова колекція.

#49

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., околиці с. Доманинці, дамба; ♀; 11.VII.1976 р.; Дудинський; фондова колекція.

#50

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., околиці с. Доманинці, дамба; ♂; 11.VII.1976 р.; Дудинський; фондова колекція.

#51

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., околиці с. Доманинці, дамба; ♀; 11.VII.1976 р.; Дудинський; фондова колекція.

#52

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., околиці с. Доманинці, дамба; ♀; 17.VIII.1976 р.; Дудинський; фондова колекція.

#53

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., околиці с. Доманинці, дамба; ♀; 17.VIII.1976 р.; Дудинський; фондова колекція.

#54

Закарпатська обл., Свалявський р-н., околиці с. Оса; ♂; 6.IX.1976 р.; Дудинський; фондова колекція.

#55

Закарпатська обл., Свалявський р-н., околиці с. Оса; ♂; 6.IX.1976 р.; Дудинський; фондова колекція.

#56

Закарпатська обл., Свалявський р-н., околиці с. Оса; ♂; 6.IX.1976 р.; Дудинський; фондова колекція.

#57

Закарпатська обл., Свалявський р-н., околиці с. Оса; ♀; 6.IX.1976 р.; Дудинський; фондова колекція.

#58

Закарпатська обл., Свалявський р-н., околиці с. Оса; ♀; 6.IX.1976 р.; Дудинський; фондова колекція.

#59

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., околиці с. Струмківка, дамба; ♂; 24.IX.1976 р.; Дудинський; фондова колекція.

#60

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., околиці с. Струмківка, дамба; ♀; 24.IX.1976 р.; Дудинський; фондова колекція.

#61

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., околиці с. Малі Геївці; ♂; 27.IX.1976 р.; Дудинський; фондова колекція.

#62

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., околиці с. Малі Геївці; ♀; 6.VII.1976 р.; Дудинський; фондова колекція.

#63

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., "Комсомольський парк"; 11.VIII.1981 р.; Александрова; фондова колекція.

#64

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., м. Чоп, дамба біля р. Тиса; 11.III.1983 р.; Александрова; фондова колекція.

#65

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., м. Чоп, дамба біля р. Тиса; 14.VIII.1983 р.; Александрова; фондова колекція.

#66

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., м. Чоп, дамба біля р. Тиса; 14.VIII.1983 р.; Александрова; фондова колекція.

#67

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., м. Чоп, дамба біля р. Тиса.; 14.VIII.1983 р.; Александрова; фондова колекція.

#68

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., с. Гойдош, молодий березовий ліс; 7.VI.1984 р.; Дудинський; вологий препарат, фондова колекція.

#69

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., с. Клинове, на околиці дубового лісу; 12.VI.1984 р.; Дудинський; фондова колекція.

#70

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., база відпочинку "Скалка", галявина біля лісу; 2.VII.1984 р.; Александрова; фондова колекція.

#71

Закарпатська обл., Тячівський р-н., на території пансіонату; ♂; 25.VIII.1984 р.; Киричук; фондова колекція.

#72

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., с. Нижне Солотвино, лісова галявина; ♀; 2.IX.1984 р.; Дудинський; фондова колекція.

Експозиція зоомузею

#73

№1005/5029

Закарпатська обл.; 1982 р.; Александрова.

#74

№949/73-с

25.XI.1959 р.; Білак; вологий препарат.

Інвентарна книга

#75

№841/66-с

2.VI.1952 р.; Довгань; вологий препарат.

**Вид *Lacerta vivipara* Jacquin, 1787 –
Ящірка живородна**

Первинна книга

#1

№103-с

Закарпатська обл., Рахівський р-н., г. Говерла; 25.VII.1960 р.; Келентей; фондова колекція.

#2

№104-с

Закарпатська обл., Рахівський р-н., підніжжя г. Петрос; 9.IX.1960 р.; Талпош; фондова колекція.

#3

№105-с

Закарпатська обл., Рахівський р-н., підніжжя г. Петрос; 9.IX.1960 р.; Талпош; фондова колекція.

#4

№106-с

Закарпатська обл., Рахівський р-н., урочище Апшинець, під корою зрубаного дерева; 9.IX.1960 р.; Пономарчук; фондова колекція.

#5

Закарпатська обл., Перечинський р-н., Шипот; 25.VII.1962 р.; Жильцова; фондова колекція.

#6

Закарпатська обл., Перечинський р-н., с. Лумшори; 24.V.1979 р.; Мателешко; фондова колекція.

#7

Закарпатська обл., Тячівський р-н., Усть-Чорна, в районі с. Лопухово, рибник; 25.VIII.1984 р.; Дудинський; фондова колекція.

#8

Закарпатська обл., Тячівський р-н., Усть-Чорна, в районі с. Лопухово, рибник; 23.VIII.1984 р.; Киричук; фондова колекція.

#9

Закарпатська обл., Тячівський р-н., Усть-Чорна, в районі с. Лопухово, рибник; 25.VIII.1984 р.; Дудинський; фондова колекція.

#10

Закарпатська обл., Тячівський р-н., Усть-Чорна, в районі с. Лопухово, рибник; 27.VIII.1984 р.; Дудинський; фондова колекція.

#11

Закарпатська обл., Тячівський р-н., Усть-Чорна, в районі с. Лопухово, рибник; Молода особина; 24.VIII.1984 р.; Дудинський; фондова колекція.

Експозиція зоомузею

#12

№842/2136

Закарпатська обл.; Довгань; вологий препарат.

Підряд Serpentes – Змії

Родина Colubridae, Gray, 1825 – Вужові

Рід *Natrix*, Laurenti, 1768 – Вуж

Вид *Natrix natrix natrix* (Linnaeus, 1758) –

Вуж звичайний

№ смності 01, 3 екземпляри.

#1

№R- 0037/86-с; (0003)

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., біля с. Оноківці; 7.V.1960 р.; Білак.

#2

№R- 0034/99-с; (0006)

Закарпатська обл., Рахівський р-н., с. Ділове; 27.VII.1960 р.; Келентер.

#3

№R- 0038/120-с; (0008)

Закарпатська обл., Свалявський р-н., с. Оса; VIII.1962 р.; Келентер.

№ смності 02, 1 екземпляр.

#4

№R – 0020/87-с; (0041)

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., околиці с. Оноківці; 27.V.1961 р.; Білак.

Первинна книга

#5

Дар Зоомузею, Ленінград АН ССР; 14.XII.1961 р.;

#6

Закарпатська обл., Рахівський р-н., околиці с. Білин; 15.VII.1962 р.; Келентей; фондова колекція.

#7

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., околиці с. Гута, біля каналу; 20.IX.1969 р.; Горнунг; фондова колекція.

Експозиція зоомузею

#8

№1878/3901

Закарпатська обл.; молода особина; 1979 р.; Александрова.

#9

№551/5-с

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., околиці с. Оноківці; Довгань; чучело.

Інвентарна книга

#10

№851/5-с

12.V.1952 р.; Довгань; вологий препарат.

#11

№943/72-с

12.XI.1959 р.; вологий препарат "Розвиток вужа"; Білак.

Вид *Natrix tessellata* (Laurenti, 1768) –
Вуж водяний

№ смності 01, 1 екземпляр.

#1

№R- 0032; (0004)

Закарпатська обл., Перечинський р-н., с. Малий Березний; 3.VI.1954 р.;

Первинна книга

#2

Дар Зоомузею, Ленінград АН ССР.; 14.XII.1962 р.

#3

Дар Зоомузею, Ленінград АН ССР.; 14.XII.1962 р.

#4

Дар Зоомузею, Ленінград АН ССР.; 14.XII.1962 р.

#5

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., на р. Уж; 1.VI.1963 р.; Куртинець, учень V класу СШ №1.; фондова колекція.

#6

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., на р. Уж; 4.VI.1963 р.; Курчинський, учень VII класу СШ №9.; фондова колекція.

#7

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., м. Ужгород, біля басейну; 26.VI.1963 р.; фондова колекція.

#8

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., р. Уж; 2.VII.1963 р.; Терещенко, учень VIII класу СШ №9; фондова колекція.

#9

Закарпатська обл., Свалявський р-н., околиці с. Оса; 4.VI.1965 р.; фондова колекція.

#10

Закарпатська обл., околиці м. Свалява; 9.VIII.1978 р.

Експозиція зоомузею

#11

№850/6-с

Закарпатська обл., м. Березне; 13.VI.1952 р.; Довгань; вологий препарат.

Рід *Elaphe*, Fitzinger, 1833 – Полози лаязчі

Вид *Elaphe longissima longissima* (Laurenti, 1768) – Полоз ескулаповий

№ ємності 01, 1 екземпляр.

#1

№R- 0033/47-с; (0005)

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., гора Плішка; 27.VI.1956 р.; Келентер.

№ ємності 02, 4 екземпляри.

#2

№R – 0018; (0011)

Закарпатська обл., Ужгородський р-н., с. Кам'яниця, дача Александрова; 30.VI.1987 р.

#3

№R – 0030; (0012)

Закарпатська обл., Перечинський р-н., між с. Новоселиця і с. Дубриничі на дорозі; IX.2001 р.; Грабовський.

#4

№R – 0031; (0013)

Закарпатська обл., Перечинський р-н., с. Дубриничі; IX.2001 р.; Грабовський, Донгов.

#5

№R – 0029; (0014)

Закарпатська обл., Перечинський р-н., між с. Новоселиця і с. Дубриничі на дорозі; IX.2001 р.; Грабовський.

Первинна книга

#6

№96-с

Закарпатська обл., Рахівський р-н., околиці с. Кобилецька Поляна; 21.VII.1960 р.; Келентей; фондова колекція.

Експозиція зоомузею

#7

№1346/112-с

Закарпатська обл.; 2.XI.1961 р.; Петрище, Мателешко; чучело.

#8

№846/9-с

Закарпатська обл.; 5.VII.1953 р.; Довгань; вологий препарат.

Рід *Coronella*, Laurenti, 1768

Вид *Coronella austriaca austriaca* Laurenti, 1768 – Мідянка звичайна

Первинна книга

#1

Закарпатська обл., Виноградівський р-н., Чорна Гора; 8.X.1987 р.; фондова колекція.

Експозиція зоомузею

#2

№1543/4766

Закарпатська обл.; 8.II.1966 р.; Бабідорич; вологий препарат.

Інвентарна книга

#3

№845/7-с

13.VI.1952 р.; Довгань; вологий препарат.

Родина *Viperidae*, Gray, 1825 – Гадюки

Рід *Vipera*, Laurenti, 1768 – Гадюка

Вид *Vipera berus berus* (Linnaeus, 1758) – Гадюка звичайна

№ ємності 01, 2 екземпляри.

#1

№661/102-с; R- 0035/66-с; (0001)

Закарпатська обл., Рахівський р-н.; Козьмещил; 20.VII.1960 р.

#2

№R- 0036/95-с; (0002)

Закарпатська обл., Рахівський р-н., біля місця Білий потік; 23.VII.1960 р.; Келентер.

№ ємності 02, 1 екземпляр.

#3

№R – 0016/110-с; (0015)

Закарпатська обл., Свалявський р-н., у чагарнику біля р. Оса, с. Оса; 1962 р.; Лихеть.

Первинна книга

#4

№107-с

Закарпатська обл., Рахівський р-н., урочище Апшинець; 13.IX.1960 р.; Талпош; фондова колекція.

#5

№108-с

Закарпатська обл., Рахівський р-н., с. Прилуки; 18.IX.1960 р.; Мателешко; фондова колекція.

#6

№109-с

Закарпатська обл., Рахівський р-н., урочище Апшинець; 13.IX.1960 р.; Талпош; фондова колекція.

#7

Дар Зоомузею, Ленінград АНССР.; 14.XII.1961 р.

#8

Закарпатська обл.; 11.VII.1972 р.; Назаров; фондова колекція.

Експозиція зоомузею

#9

№1839/3862

Закарпатська обл., урочище Синаторій; 20.IX.1974 р.; Мателешко.

#10

№857/10-с

Закарпатська обл., Косівська поляна; Довгань.

Інвентарна книга

#11

№856/58-с

Довгань; вологий препарат.

Обговорення

У фондових колекціях та експозиції зоологічного музею наявні 85 особин плазунів (рис. 1.). Майже половину матеріалу становить *L. agilis* (39 особин), у менших кількостях зустрічаються *V. berus* (9), *N. natrix* (8), *E. longissima* (8), *L. viridis* (6), *L. vivipara* (5), *E. orbicularis* (3), *A. fragilis* (3), *N. tessellata* (2), *C. austriaca* (2).

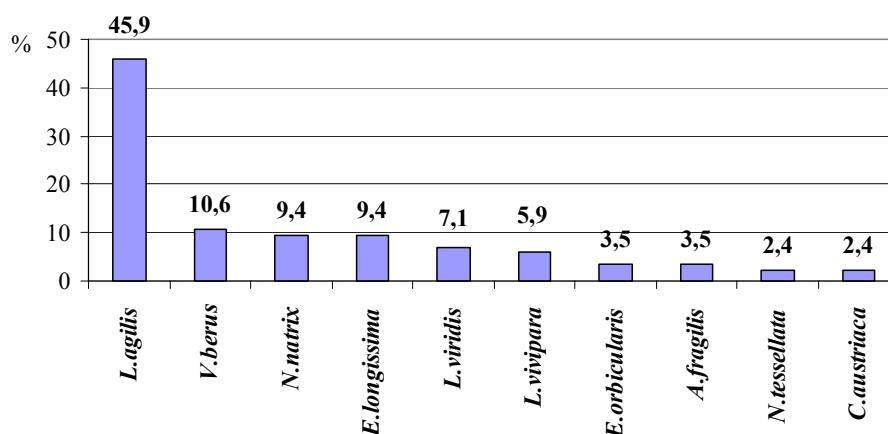


Рис. 1. Частка видів плазунів у фондових колекціях зоологічного музею.

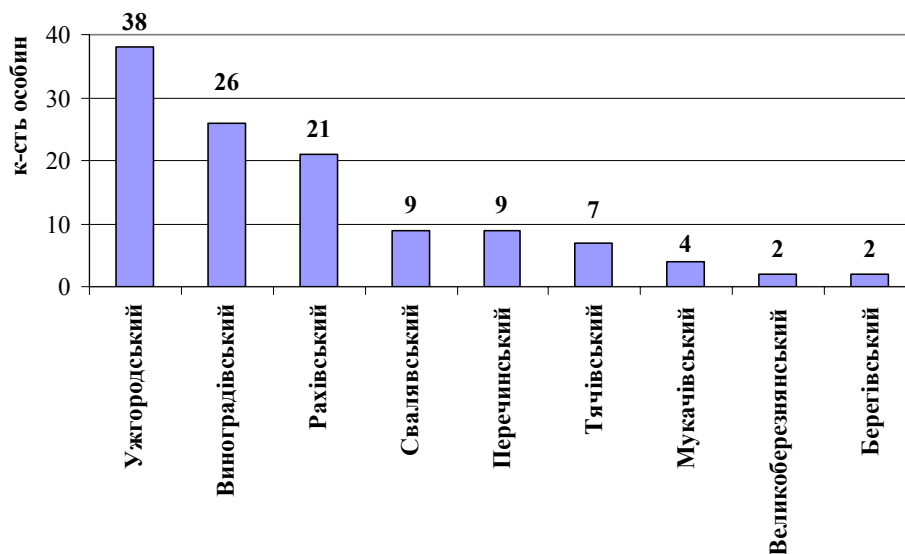


Рис. 2. Географія зборів герпетологічного матеріалу в межах Закарпатської області за матеріалами зоологічного музею.

Всі особини фондових колекцій зібрані в проміжку між 1948 та 2002 роками. Найстарішою є особина веретільниці ламкої, що виловлена О. Р. Довганем 11.11.1948 року у м. Ужгород. Загалом, як свідчать дані етикеток, більш-менш систематичне колекціонування відбувалося у 1960-1963 та 1971-1973 роках. Варто відмітити, що впродовж 90-х років

XX століття, а також після 2002 року колекція не поповнилась жодним екземпляром плазунів.

Більшу частину фондових колекцій складає матеріал зібраний колишніми співробітниками зоологічного музею (загалом 18 колекторів), серед яких найбільша кількість екземплярів зібрано: А. Терек (21 екз.), О. Р. Довганем (12 екз.),

І. І. Білаком, М. Й. Келентей (по 9 екз.), В. С. Талпошем (4 екз.), Ю. І. Метелешком (3 екз.).

За матеріалами фондкових та експозиційних колекцій, а також первинного та інвентарного журналів нараховується 163 пункти знахідок плазунів. Географія зборів охоплює 9 районів області (рис. 2.). Найінтенсивніше колекціонування проводилося в Ужгородському (32,2%), Виноградівському (22,0%) та Рахівському (17,8%) районах, найменше – Великоберезнянському та Берегівському районах (по 1,7%). Таким чином, збори мате-

ріалу відбувалися хаотично та без певної прив'язки до фізико-географічних регіонів.

Аналізуючи фондкові матеріали відмітимо, що за період з 2002 року по сьогоднішній час вони не поповнюються взагалі. Крім того, значна частина матеріалу, що відмічений у первинній та інвентарній книгах як переданий у фонди відсутній. Вважаємо, що ситуацію можна покращити систематичними зборами зоологічного матеріалу колекторами музею та впорядкуванням існуючих колекцій.

-
1. Банников А. Г., Даревский И. С., Иценко В. Г., Рустамов А. К., Щербак Н. Н. Определитель земноводных и пресмыкающихся фауны СССР. – М.: Просвещение, 1977. – 415 с.
 2. Даревский И. С., Орлов Н. Л. Редкие и исчезающие животные. Земноводные и пресмыкающиеся: Справочное пособие. – М.: Высшая школа. – 1988. – 463 с.
 3. Червона книга України. Тваринний світ. – К.: Укр. енцикл. – 1994. – 464.
 4. *Atlas of amphibians and reptiles in Europe* / Gasc J. P., Cabela A., Stobrnja-Isailovic J., Dolmen D., Grossenbacher K., Haffner P., Lescure J., Martens H., Martinez Rica J. P., Maurin H., Oliveira M. E., Sofianidou T. S., Veith M., Zuiderwijk A. – Paris: Collection Patrimoines Naturels, 29, Societas Europaea Herpetologica, Muséum National d'Histoire Naturelle & Service du Patrimoine Naturel, 1997. – 496 p.

Отримано: 10 лютого 2009 р.

Прийнято до друку: 14 квітня 2009 р.